

Wolność a wolny rynek

Jak twierdza otworzyła się na świat

---

15 lat funkcjonowania szkoły Sióstr Nazaretanek w gospodarce rynkowej

Aleksandra Bartnik
LIV Prywatne Liceum Sióstr Nazaretanek

Praca napisana pod kierunkiem mgr Joanny Majorek – nauczyciela przedsiębiorczości

Triumf tradycji i nowoczesności

Za ciężkimi drewnianymi drzwiami i murem porośniętym bluszczem zaczyna się inny świat – szkolna rzeczywistość Nazaretu – prywatnego liceum i gimnazjum prowadzonego przez siostry Nazaretanki. Szkoła prowadzona przez siostry zakonne jest najczęściej kojarzona z przywiązaniem do tradycji, konserwatywnym środowiskiem, surowością wnętrza i dawnym modelem wychowania młodzieży. Po wejściu do szkoły uderza spokój, czystość, prostota i elegancja wystroju oraz funkcjonalność i nowoczesność sprzętu. Wędrowka w przeszłość jest tylko pozorna. Mury pamiętające czasy okupacji skrywają nowoczesne, dobrze prosperujące przedsiębiorstwo, które z roku na rok dostosowuje swoją ofertę do potrzeb klientów i odnosi sukcesy na rynku edukacyjnym.

Z roku na rok szkoła staje się bardziej konkurencyjna, rozszerza działalność i otwiera się na nowe grupy klientów. Niemalże nieograniczone możliwości działalności prywatnych szkół umożliwiło powstanie wolnego rynku na początku lat dziewięćdziesiątych.

Nie zawsze jednak tak było.

Zmagania

Szkoła sióstr Nazaretanek w Warszawie powstała w 1918 roku i początkowo mieściła się w wynajętym od Salezjanów budynku przy ulicy Litewskiej. Zgromadzenie zdawało sobie sprawę z tego, że trudno jest inwestować w budynek, który nie jest jego własnością, ponadto nie można w nim było dokonywać żadnych modernizacji, które mogłyby zmienić jego charakter. Parę lat później siostry zakupiły teren na Czerniakowie, który przeznaczono na zbudowanie klasztoru i szkoły z internatem. W 1926 roku, cała szkoła została przeniesiona do budynku, w którym mieści się do dziś. W okresie międzywojennym szkoła była rozbudowywana i przystosowywana do wymagań nauczycieli i uczennic. Wybuch wojny i późniejsze represje komunistycznego rządu zniweczyły plany dalszego rozwoju placówki. Wojna nie przerwała jednak edukacji dziewcząt, które mimo zakazów władz niemieckich uczyły się na tajnych kompletach by zdać podziemną maturę. To właśnie wtedy polski Nazaret otrzymał zaszczytne miano twierdzy przy Czerniakowskiej – miejsca w którym bronił się podczas Powstania Warszawskiego pułk „Basztą”.

Lata powojenne to dla sióstr okres walki o przetrwanie liceum, które mimo wysokiego poziomu nauczania nie mieściło się w ideologicznych ramach systemu komunistycznego. Wielokrotnie szkole groziło odebranie praw państwowych i zamknięcie z błahych powodów, które kuratoryjni wizytatorzy potrafili znaleźć nawet na kilka dni przed maturą. Dzięki niestrudzonej pracy sióstr szkołę udało się utrzymać mimo poważnych strat – odebrania większości budynku na rzecz zespołu szkół mechanicznych (w głównym skrzydle szkolnym) i dwóch przychodni: zdrowia oraz zdrowia psychicznego (w części internackiej budynku).

W jaki sposób liceum mogło działać w czasach gospodarki centralnie sterowanej? Do dyspozycji sióstr zostało trzecie piętro internatu, które musiało zmieścić po jednej klasie z każdego rocznika. Na więcej klas nie zgadzało się Kuratorium Oświaty. Dopiero w 1985 roku uzyskano zgodę na utworzenie dwóch klas na tym samym poziomie. Projekty dotyczące rozwoju szkoły nie mogły być realizowane z powodu oporu władz komunistycznych uważających środowisko Nazaretu za wywrotowe, reakcyjne i wrogie oficjalnej ideologii.

Przełom 1989 i 1990 roku dał Nazaretankom możliwości jakich nigdy jeszcze nie miały – wolny rynek i uwolnienie z „pęt” systemu.

Początek przemian

Zespół szkół mechanicznych i zakład opieki zdrowotnej formalnie byli najemcami części budynku. W rzeczywistości wynajem ten został narzucony prawowitemu właścicielowi z pogwałceniem prawa własności. Tak długo jak komunistyczny system trwał w Polsce, niemożliwością było rozwiązanie umowy najmu. Gdy nadarzyła się okazja by zmienić ten stan rzeczy Nazaretanki nie zwlekały, by odzyskać cały budynek szkoły. Już w 1989 odzyskano dwa pomieszczenia na drugim piętrze internatu, gdzie urządzono pracownię języka angielskiego a później pracownię chemiczną. Resztę budynku, niestety bardzo zdewastowanego, odzyskały siostry rok później, gdy zakończyły się starania o przeniesienie zespołu szkół mechanicznych. Budynek w chwili odzyskania nie nadawał się do prowadzenia zajęć ze względu na poważne zniszczenia. To, co przetrwało z zabytkowych wnętrz i to, co zostało odtworzone na podstawie przedwojennych zdjęć widoczne jest na kartach kronik szkolnych, które z roku na rok ukazują stopniowo odnawiane pomieszczenia. Niezbędny remont przeprowadzała nie tylko ekipa budowlana lecz także siostry i uczennice zgłaszające się do prac społecznych przy sprzątanii pomieszczeń czy porządkowaniu boiska i ogrodu, z którego przedwojennego uroku nie zostało niestety nic.

Budynek trzeba było przystosować do potrzeb dużej, prywatnej szkoły i zadbać o należytą jego estetykę. Ponieważ zabudowania klasztorne i szkoła mają status obiektu zabytkowego, każda zmiana czy przebudowa musiała być konsultowana z konserwatorem zabytków. Nawet tak oczywista sprawa jak naprawa sypiącego się, ceglanego muru pamiętającego czasy okupacji urastała do rangi poważnego problemu. W późniejszych latach podobnym problemem była wymiana starych, drewnianych i nieszczelnych okien na nowe. Wszystkie zmiany dotyczące estetyki budynku i detali architektonicznych muszą być nadal zatwierdzone przez konserwatora. Jest to oczywistym mankamentem, jeżeli chodzi o budynek w którym mieści się placówka takiego rodzaju jak szkoła. Z drugiej strony nie można zapomnieć o tym, że szkoła zyskuje przez to wyjątkowy klimat. W przeciągu roku założono ogród (z ulubioną przez uczennice fontanną), przygotowano dwa boiska do gry w siatkówkę, odnowiono większość budynku i przebudowano skrzydło w internacie. W późniejszych latach przystosowano czwarte piętro skrzydła szkolnego (zwane „Arką”) do potrzeb internatek z gimnazjum. O niemalże rewolucyjnych zmianach w liceum przy Czerniakowskiej wielokrotnie pisały gazety akcentując pozytywne strony przemian: remont zabytkowego budynku, determinację personelu szkoły, nastawienie na działalność w warunkach

wolnorynkowych. Mimo trudności przez cały ten czas szkoła działała nieprzerwanie.

Wprowadzenie wolnorynkowych zasad umożliwiło powstanie wielu szkół prywatnych. W nowych warunkach ekonomicznych pojawiło się pojęcie nieznane pokoleniu wychowanemu w rzeczywistości Polski Ludowej – konkurencja. Zmieniło się także pojęcie szkoły jako placówki edukacyjnej. Pojęcia związane dotychczas ze społeczną misją szkoły: ideałami sięgającymi czasu pozytywizmu, wychowaniem młodzieży, a także kuźnią elity intelektualnej musiały ustąpić przed twardą rzeczywistością – walką o utrzymanie się na rynku. Jednak nawet dzisiaj traktowanie wiedzy jako towaru, a szkoły jako przedsiębiorstwa usługowego budzi kontrowersje. Prawda jest jednak taka, że aby przetrwać na rynku szkoła prywatna musi być dobrze prosperującym przedsiębiorstwem, a jej dyrekcja grupą menedżerów umiejących nakreślić plan rozwoju szkoły na wiele lat.

Drugim pojęciem, które dotychczas miało zupełnie inne znaczenie było pojęcie klienta. Klienta, który może sam decydować o wyborze danej usługi. Konkurencja i potencjalni klienci, o których należy zabiegać to słowa, które nabrały wielkiego znaczenia po 1990 roku. Nazaretanki miały silną motywację by kontynuować przemiany w szkole. Miały także to, czego nie miały inne powstające wtedy szkoły prywatne – tradycję, doświadczenie i „know-how”. Mocną stroną szkoły było ponadto posiadanie własnego, dużego budynku. Szkoła miała także oddany personel, który zniósł wiele lat prześladowań ze strony komunistycznego reżimu. Nie wiadomo jednak było, jak ludzie ci poradzą sobie z nową rzeczywistością.

W 1990 roku możliwe stało się otworzenie kilku klas na jednym poziomie z czego skorzystano tworząc trzy klasy pierwsze. Tak rozpoczęła się długi proces zmian w szkole, którą nazywano „twierdzą”.

Szkoła inna niż wszystkie

Pierwszą rzeczą jaka zauważa się w szkole jest to, że uczennice noszą eleganckie mundurki nawiązujące do najlepszej tradycji szkolnictwa przedwojennego. Badania opinii publicznej wykazały, że ze słowem tradycja większość Polaków ma dobre skojarzenia. Połączenie zaś wysokiej jakości usług i tradycji jest wręcz wymarzonym sposobem na osiągnięcie sukcesu. Nazaretanki zawsze kładły nacisk na podkreślenie związku nowoczesnego modelu kształcenia z tradycyjnymi ideałami.

Rozwinąć skrzydła

Po 1989 roku szkoła musiała zmienić strategię działania z walki o przetrwanie w czasach komunistycznych na strategię współzawodnictwa na wolnym rynku. By odnieść sukces należało mieć w swojej ofercie coś, czego nie miały inne szkoły. Taką mocną stroną okazało się wprowadzenie rozszerzonego programu nauczania języka angielskiego, którego uczono w wymiarze sześciu godzin tygodniowo zamiast obowiązkowego dotąd języka rosyjskiego. W innych liceach na naukę języka obcego przeznaczone były zaledwie trzy godziny w tygodniu. Języka angielskiego uczyli nie tylko nauczyciele z Polski lecz także „native speakers” ze Stanów Zjednoczonych, co było nowością i zjawiskiem niespotykanym w polskich szkołach. Dziewczeta mieszkające w internacie miały możliwość prowadzenia konwersacji z native speakerem także po lekcjach. Oferta językowa szkoły nie kończyła się na języku angielskim. Uczennice miały drugi obowiązkowy język obcy (nie licząc łaciny i kultury antycznej, która była obowiązkowa), który mogły wybrać spośród: j. włoskiego, francuskiego i niemieckiego. Łącznie, na naukę języków obcych przeznaczono aż dziewięć godzin tygodniowo, co było rekordowo dużo biorąc pod uwagę realia innych szkół.

W nauczaniu języków obcych stosowano metody nieznane w polskim szkolnictwie, zakupiono także dwa nowoczesne, elektroniczne laboratoria językowe. Kolejnym posunięciem było zamontowanie anteny satelitarnej, dzięki której można było odbierać zagraniczne programy informacyjne. Pierwsze dziesięć minut lekcji angielskiego było obowiązkowo przeznaczone na wysłuchanie i omówienie informacji podawanych przez Sky News. Zetknięcie się z zupełnie innymi problemami świata zachodu, utożsamianego ze światem bogactwa, przedsiębiorczości i niemalże nieograniczonych możliwości było dla uczennic budującym i inspirującym doświadczeniem. Uczyło to zupełnie nowego podejścia do problemów, polityki i spraw społecznych. Uczennice były ukierunkowane na twórcze rozwiązywanie problemów i myślenie innymi kategoriami niż ich rówieśnicy.

Technika w służbie nauki

Z dobrodziejstw nowoczesnej techniki na taką skalę na początku lat dziewięćdziesiątych poza Nazaretem nie korzystała żadna z Warszawskich szkół. Choć dziś jest to czymś normalnym, klasówki odbijane na szkolnej kserokopiarce były na początku lat dziewięćdziesiątych nowością. Do dyspozycji nauczycieli i uczennic była także kamera VHS, telewizory i kilkanaście odtwarzaczy video. Przykładem wykorzystania kamery było nagrywanie prezentacji uczennic, czy zajęć z kultury gestu. Nagrania te były

później analizowane i omawiane na lekcjach, podczas których uczennice mogły zauważyć swoje błędy, porównać swoje wystąpienie z wystąpieniami koleżanek, posłuchać w jaki sposób się wypowiadają. W taki sposób sztukę prezentacji uczennice mogły opanować do perfekcji. Od trzech lat szkoła ma do dyspozycji kamerę i aparat cyfrowy oraz rzutniki multimedialne.

Gdy w szkole pojawił się pierwszy komputer (1991) od razu został wykorzystany jako pomoc naukowa do przeprowadzania symulacji i doświadczeń. Uczennice mogły z niego korzystać także po lekcjach. W 1995 roku powstała już pracownia komputerowa, w której odbywały się regularne lekcje informatyki. Po lekcjach zaś, można było skorzystać z komputera nie tylko w celach naukowych lecz także osobistych. W 2004 roku zainstalowano nową pracownię komputerową i multimedialną zaopatrzoną w najnowocześniejszy sprzęt komputerowy, rzutnik i ekran.

Na długo przed tym jak do ministerialnej siatki godzin wpisano przedmiot „podstawy przedsiębiorczości” w szkole sióstr Nazaretanek był on jednym z przedmiotów obowiązkowych, które każda uczennica musiała zaliczyć. W związku z tym szkolne mury opuszczały uczennice mające pojęcie o funkcjonowaniu gospodarki, podstawach prawa, marketingu i przedsiębiorczości. Podczas zajęć kładziono nacisk na sztukę prezentacji (także business presentations) oraz autoprezentacji. Uczono pisania CV, listów formalnych i motywacyjnych, a także odpowiedniego przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej podczas poszukiwania pracy. Funkcjonowanie banków, giełdy papierów wartościowych, czy firm ubezpieczeniowych nie było dla nikogo tajemnicą. Na zajęcia zapraszano przedstawicieli tych instytucji, którzy dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem.

Kolejnym przedmiotem, którego uczono tylko w tej szkole była kultura gestu prowadzona przez doświadczoną panią choreograf. Uczennice uczyły się (i nadal się uczą) prawidłowej postawy podczas chodzenia, siadania, wchodzenia po schodach, sztuki pięknego poruszania się, dobrych nawyków związanych z estetyką gestów oraz *savoir – vivre`u*. Dodatkowo poznają sztukę nakrywania do stołu, sporządzania jadłospisów, organizacji przyjęć, układania ikeban, serwetek, pisania zaproszeń, czyli wszystkiego tego, co w dorosłym życiu może okazać się przydatne. Każda klasa wyjeżdża na szkolenie z zakresu organizacji przyjęć, zachowania się przy stole i podczas uroczystości oraz *savoir – vivre`u*.

Wysiłki, jakie podejmuje szkoła by wychować przedsiębiorcze osoby świadome swojego potencjału i możliwości na rynku procentują. Wiele absolwentek zakłada dobrze prosperujące firmy najróżniejszych branż – od kawiarni do instytucji finansowych i prawniczych. Absolwentki są także

przygotowane do aktywnego poszukiwania pracy na trudnym, dzisiejszym rynku. Co więcej, ich sukces stymuluje do pracy obecne uczennice i jest żywym świadectwem wystawianym szkole.

Dziewczęta mają możliwość rozwijania swoich talentów uczestnicząc w zajęciach teatralnych lub śpiewając w chórze szkolnym. Szkolny teatr jest profesjonalnie prowadzony - ma oddzielną scenę, duże zaplecze, rekwizytornię i garderobę oraz nowoczesny sprzęt nagłaśniający i oświetleniowy. Sztuki grane przez młode aktorki reżyserowane są przez profesjonalistów.

Po odzyskaniu całego budynku zdecydowano się na zbudowanie szatni w podziemiach szkoły zaś w 2004 roku po remoncie i przebudowie oddano do użytku podziemia głównego skrzydła szkoły. Urządzono w nich siłownię, a w następnym roku przewidziane jest otwarcie gabinetu fizykoterapii. Nadal jednak w sferze marzeń pozostaje wybudowanie pełnowymiarowej hali sportowej.

Nieznany skarb w blasku reflektorów - czyli o skutecznej reklamie

Nawet najlepsza firma bez promocji i reklamy szybko ginie lub staje się nieatrakcyjna. Przed podobnym problemem stanęła dyrekcja szkoły podczas przemian gospodarczych. Mimo wysokiego poziomu kształcenia i dobrej opinii, by utrzymać swoją pozycję na rynku szkoła musiała zacząć zabiegać o potencjalnych klientów, dlatego zdecydowano się na promowanie szkoły poprzez wydanie informatorów i broszur. Pierwsze informatory prezentowały historię szkoły, mówiły o tradycji, pokazywały nowoczesne pracownie i podkreślały indywidualne podejście do uczennicy. Stopniowo zauważa się ewoluowanie formy i treści od pełnych, kwiecistych zdań dotyczących misji szkoły ku formom bardziej perswazyjnym, informacyjnym i takim, które przekazują najważniejsze informacje o szkole i uwypuklają jej najmocniejsze atuty. W 1993 roku wydano pierwszy informator w formie niewielkiej książeczki. Krótco potem wydrukowano serię pocztówek „nazaretańskich” prezentujących szkołę i jej walory. Był to początek profesjonalnej reklamy i świadomego kreowania wizerunku szkoły.

W 1995 roku dyrektorką liceum została s. Lucjana – Anna Matuszczak, która realizuje zadania dyrektora – menedżera zarządzającego szkołą jak przedsiębiorstwem usługowym. Pierwszymi krokami dyrektorki było rozpoznanie rynku i określenie celów, jakie chce się na nim osiągnąć. Wtedy właśnie pojawiło się pojęcie misji i wizji szkoły. Opracowano długoletnią strategię rozwoju opierając się na analizie rynku i prognozach na przyszłość.

Nawet cechy modelowego ucznia zostały szczegółowo opracowane i opisane. Szkoła nie nastawiała się na kształcenie przypadkowych osób. Stawiano raczej na uczniów inteligentnych, wybitnych, ciekawych i otwartych na świat, z tak zwanych „dobrych domów”.

Granatowo – złoty krzyżyk, który dotąd był znakiem szkoły, niemalże jej herbem, stał się w warunkach gospodarki rynkowej logo szkoły. Co więcej, logo to stało się rozpoznawalne i jest obecnie dobrze kojarzone. Krzyżyk nazaretański nie nadaje się jednak do umieszczania na wszystkich gadżetach. Dziś zarówno uczennice jak i nauczyciele, zwłaszcza ci, którzy należą do zespołu zajmującego się promocją i reklamą szkoły, pracują nad nowoczesnym logo, które można byłoby umieścić na materiałach promocyjnych i wykorzystać w kampaniach reklamowych.

W szkole jest osoba, która zajmuje się sprawami public relations, co nawet dzisiaj jest rzadkością w placówkach oświatowych. Osoba ta jest odpowiedzialna między innymi za kontakty z mediami - zajmuje się autoryzacją wszelkich audycji, programów telewizyjnych, artykułów i wywiadów dotyczących szkoły. Wielokrotnie szkolne mury gościły ekipy prasowe, radiowe i telewizyjne. Bywało, że uczennice brały udział w debatach, prezentowały szkołę, mówiły o tym dlaczego warto się w niej uczyć. Warto zauważyć, że szkoła jest niezwykle otwarta na współpracę z mediami, która przecież nie zawsze jest łatwa. W szkolnym ogrodzie kręcono nawet fragmenty reklam telewizyjnych, a ważne wydarzenia takie jak studniówka są zawsze otwarte dla mediów. Szkoła także reklamuje się w mediach. Okazało się, że inwestycja w reklamę przynosi ogromne zyski mimo dosyć dużych nakładów. Szkoła staje się rozpoznawalna dzięki reklamom oraz artykułom, jakie pojawiają się na temat jej i jej absolwentek w różnorodnych pismach takich jak na przykład „Newsweek”, „Oliwia”, „Gala” i dzięki programom z imprez i uroczystości szkolnych, które są często pokazywane w telewizji.

Dobłą formą reklamy, nośnikiem informacji o szkole i sposobem dotarcia do klienta jest też strona internetowa (adres: www.nazaretanki.pl/szkola), której pierwsza wersja powstała już w 2000 roku. Obecna strona zbudowana została z użyciem zaawansowanych technik programowania i z wykorzystaniem najnowszych systemów zarządzania serwisem internetowym dostosowanych do potrzeb szkoły. W 2004 roku dodano obcojęzyczne wersje witryny (angielską, francuską i niemiecką) opracowane przez uczennice dla potrzeb programu Międzynarodowej Matury. Strona jest na bieżąco aktualizowana i pozycjonowana w najpopularniejszych wyszukiwarkach w Polsce i na świecie.

Zmieniło się również podejście dyrekcji szkoły do różnego rodzaju rankingów. W poprzednich latach nie kładziono nacisku na odpowiednie zaprezentowanie walorów placówki poprzez branie udziału w rankingach. Wiadomo jednak, że chociaż rankingi nie zawsze są miarodajne wielu uczniów i ich rodziców kieruje się nimi przy poszukiwaniu idealnej szkoły. Z tego powodu szkoła zrezygnowała z ignorowania rankingów i od czterech lat każda publikacja zawierająca zestawienie szkół, czy ranking jest dokładnie sprawdzana i analizowana przez dyrekcję. Sprawdzenie, czy wszystko zgadza się z tym, co przysyła dane wydawnictwo jeszcze na etapie tworzenia rankingu jest żmudne i czasochłonne, lecz procentuje zasłużonym miejscem na liście rankingowej. W tym roku Nazaret zajął 26 miejsce w rankingu najlepszych liceów warszawskich przygotowywanym przez „Perspektywy” i 102 miejsce w ogólnopolskim rankingu Perspektyw (16 miejsce w województwie mazowieckim).

Uczennica przedsiębiorcza

Od początku przemian uczennice były nie tylko obserwatorkami tego, co dzieje się w szkole lecz miały także wpływ na to, jaka ona będzie. To właśnie uczennice opracowały wzór koszulki z napisem „Nazaret – prywatne L.O.”. Autorkami projektów nowych mundurków są także uczennice. Samorząd szkolny ma dużą swobodę działania i popiera konkursy, które pomagają rozwinąć się szkole. Uczennice pracują niejako dla innych uczennic.

Na lekcjach przedsiębiorczości, każda z uczennic obowiązkowo pisze pod kierunkiem nauczyciela możliwy do zrealizowania biznesplan dla swojej przyszłej firmy. W ubiegłym roku dziewczęta z klasy drugiej liceum przeprowadziły projekt dotyczący funkcjonowania szkoły prywatnej jako przedsiębiorstwa usługowego. W ramach tego projektu przeprowadziły badanie rynku, zrobiły analizę SWOT, opracowały strategię marketingową szkoły i przygotowały materiały informacyjne i promocyjne. Wyniki pracy zostały przedstawione Radzie Pedagogicznej i włączone do projektów, które będą realizowane w kolejnych latach przez dyrekcję szkoły. Poza oczywistymi korzyściami edukacyjnymi dla uczestniczek tego projektu, ogromną korzyść odnosi także szkoła. Nauczyciele dowiadują się jak placówka jest postrzegana przez najważniejsze w niej osoby – uczennice. Zauważyć można, że uczennice identyfikują się ze swoim gimnazjum i liceum, co przypisać można dobremu modelowi kształcenia oraz wychowania.

Lekcje przedsiębiorczości prowadzone są na tak wysokim poziomie, że uczennice często pomagają swoim rodzicom w prowadzeniu firmy, poddają

nowe pomysły, wymyślają logo, tworzą kampanie reklamowe. To wszystko dzięki nauce przedsiębiorczości - radzenia sobie na wolnym rynku.

Reforma szkolnictwa – nowe wyzwanie

Organizacje, aby przetrwać muszą współdziałać z otoczeniem – musi w nich zachodzić proces dostosowywania się do nowych warunków. Organizacja, która się nie zmienia jest skazana na zagładę. Ponieważ polski system oświaty podlegał ciągłym modyfikacjom zmieniać się musiała także nasza szkoła.

Już w pierwszym roku reformy szkolnictwa Nazaretanki otworzyły działające przy liceum gimnazjum. Był to krok w stronę nowej grupy klientów, ambitnych uczniów kończących szkołę podstawową. By dostać się do gimnazjum kandydatki oprócz dobrego świadectwa musiały przejść egzamin i rozmowę dotyczącą zainteresowań i planów uczennicy.

Wraz ze wprowadzeniem reformy w szkołach ponadgimnazjalnych liceum dostosowało swoją ofertę do oczekiwań klientów tworząc klasy z odpowiednimi specjalizacjami, które z roku na rok zmieniają się zgodnie z zapotrzebowaniem i zainteresowaniami uczennic.

Analiza programu kształcenia w Liceum Sióstr Nazaretanek wyraźnie pokazuje ciągły proces zmian.

Czteroletnie L.O. o profilu ogólnym	
Wprowadzenie klas z rozszerzonym językiem angielskim (6 godzin/tyg.)	
Wprowadzenie profilu humanistycznego	
Wprowadzenie systemu fakultetów:	System 3 lata ogólnokształcące + 1 rok fakultetów
	System 2 lata ogólnokształcące + 2 lata fakultetów

REFORMA SZKOLNICTWA

Trzyletnie L.O.
Nauka języków obcych w grupach międzyklasowych na różnych poziomach zaawansowania (5 grup j. angielskiego, 3 grupy j. niemieckiego, 2 grupy j. francuskiego i 1 grupa j. włoskiego) + obowiązkowa łacina w klasie humanistycznej i możliwość uczenia się łaciny jako przedmiotu

dodatkowego w innych klasach.		
Zwiększenie liczby godzin j. angielskiego i drugiego języka obcego.		
Specjalizacje:	obecne klasy III	<ul style="list-style-type: none"> ➤ humanistyczno – lingwistyczna ➤ ekonomiczno – prawnicza ➤ ekologiczno - przyrodnicza
	obecne klasy II	<ul style="list-style-type: none"> ➤ humanistyczna ➤ historyczno – społeczna ➤ matematyczno - geograficzna ➤ przyrodniczo - ekologiczna
	obecne klasy I	<ul style="list-style-type: none"> ➤ humanistyczno – społeczna ➤ matematyczno – geograficzna ➤ przyrodniczo - ekologiczna

Klasy pierwsze 2005/2006
Odejście od systemu klasowego i specjalizacyjnego
Uczennice wybierają cztery przedmioty, których uczą się na poziomie rozszerzonym, resztę zaś realizują na poziomie podstawowym
Praca wychowawcza odbywa się na poziomie danego rocznika

Wraz z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej przed Polakami otworzyły się nowe możliwości studiowania i pracy za granicą. Zdając sobie sprawę z nadchodzącej nowej rzeczywistości Nazaretanki jeszcze w 2003r. rozpoczęły starania o uzyskanie akredytacji z International Baccalaureate Organization i przygotowywały się do wprowadzenia programu Międzynarodowej Matury. Liceum Sióstr Nazaretanek otrzymało akredytację IBO w listopadzie 2004 roku. Program rusza od września 2005r. Wprowadzenie programu Matury Międzynarodowej to skierowanie oferty do nowego, wyższego segmentu rynku, a jednocześnie odpowiedź na oczekiwania potencjalnych klientów, chcących zdobywać wiedzę na światowym poziomie w j. angielskim. Kampania informacyjna dotycząca tego programu prowadzona jest w czasopiśmie profesjonalnych i biznesowych.

Dużą nowością będzie powstanie klas koedukacyjnych - w klasach pracujących w programie Międzynarodowej Matury pojawią się pierwsi w 85 letniej historii szkoły chłopcy, co jest prawdziwym przełomem w długiej tradycji szkoły żeńskiej.

Poszukiwanie finansowego punktu równowagi

W jaki sposób zgromadzenie jest w stanie utrzymać tak wielki budynek, zadbać o jego estetykę, remontować i dokupywać nowy sprzęt? Co prawda szkoła dostaje dotacje z Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, lecz są to sumy symboliczne, pokrywające jedynie w niewielkim procencie koszty kształcenia ucznia, tak więc szkoła może liczyć tylko na dochody z czesnego. Władze szkolne mogłyby podnieść czesne, lecz wtedy wiele kandydatek musiałoby zrezygnować z nauki w szkole ze względów finansowych. Szkoła musi więc znaleźć punkt równowagi między odpowiednią ceną usługi a możliwościami finansowymi społeczeństwa. Dodatkowymi problemami są: niż demograficzny i postępująca pauperyzacja społeczeństwa.

Niezależnie od liczby uczniów w szkole cały czas pokrywać należy koszty stałe. Szkoła musi być utrzymana na odpowiednim poziomie technicznym, konserwowana oraz np. ogrzewana przez całą zimę. Musi mieć stały dopływ prądu, gazu i wody. Biorąc pod uwagę rozmiary budynku zauważamy, że opłaty stałe, które trzeba regulować co miesiąc muszą być bardzo wysokie. Zatrudnienie wielu nauczycieli (o ich liczbie świadczy chociażby ilość grup z samych tylko języków obcych) czy też zakup nowoczesnego wyposażenia i pomocy naukowych zwiększa koszty zmienne. Szkoła działa na wolnym rynku, nie ma więc preferencyjnych stawek na przykład na dostawę prądu. Wobec wysokich kosztów stałych i zmiennych szkoła cały czas musi poszukiwać nowych źródeł dochodów.

Inwestycja w przyszłość – inwestycją w ludzi

Dyrekcja zdaje sobie sprawę z tego, że obecnie priorytetem jest przyciągnięcie do szkoły wybitnych uczennic, dlatego został utworzony fundusz stypendialny, z którego korzystają zdolne uczennice, które z różnych powodów (najczęściej losowych) nie mogą opłacić czesnego. Co roku organizowany jest festyn charytatywny na terenie szkoły, podczas którego zbierane są pieniądze na fundusz stypendialny. Uczennice przygotowują loterie, aukcje i wystawy z których dochód zasila fundusz stypendialny. Podkreślić należy poświęcenie i inicjatywę rodziców, którzy sponsorują fany i pomagają w organizacji tego typu imprez. Funkcje funduszu stypendialnego przejęła założona w 2004r. Fundacja Gimnazjum i Liceum Sióstr Nazaretanek, która w kwietniu 2005 roku zostanie przekształcona w organizację pożytku publicznego, na której konto będzie można wpłacić 1% podatku

dochodowego. Raz w roku odbywa się także charytatywny bal karnawałowy, z którego dochód przeznaczony jest na zakup niezbędnych sprzętów np. rzutnika multimedialnego czy wyposażenia siłowni szkolnej.

Działalność charytatywna szkoły nie kończy się na sprawach wewnętrznych. Uczennice biorą udział w wielu akcjach, zbiórkach na rzecz innych szkół (także specjalnych), przedszkoli czy domów dziecka. Przed świętami Bożego Narodzenia współpracują z Caritas Polska i odwiedzają osoby samotne, potrzebujące opieki i pomocy materialnej. Uczennice Nazaretu są uczone otwartości, tolerancji i wrażliwości na problemy społeczne, dlatego uczestnictwo w różnego rodzaju akcjach charytatywnych jest dla nich nie tylko budującym doświadczeniem lecz także odbierane jest jako powinność wobec tych, którzy z różnych powodów znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. Nazaret wspomaga także szkoły zza wschodniej granicy – na Ukrainie i Białorusi. Uczennice zaczynają przejmować proponowany im sposób patrzenia na problemy współczesnego świata – myślenie globalne i działanie lokalne.

Nauka poprzez poznawanie świata

Uczennice zawsze poznawały Polskę podczas obowiązkowych wycieczek o charakterze dydaktycznym. Najczęściej mają one formę wyjazdowej sesji naukowej lub objazdu naukowego. Zdarza się, że to uczennice przygotowują program wyjazdu i oprowadzają resztę grupy po zwiedzanych zabytkach. Po wycieczce uczennice mają do przygotowania pracę na temat przewodniego motywu wycieczki. Jednym z kierunków wycieczek jest wschód – tereny, które wpisują się w tradycję i kulturę polską. Uczennice poznają historię i kulturę Kresów, odwiedzają miejsca z których często wywodzili się ich dziadkowie.

Po przełomie na początku lat dziewięćdziesiątych możliwe stały się wycieczki za granicę i zagraniczne wymiany międzyszkolne. Liceum nawiązało między innymi kontakt ze szkołami w Filadelfii (USA) i Lyonie (Francja). Dziewczęta w ramach wymiany międzynarodowej wyjeżdżają do Stanów Zjednoczonych (zazwyczaj na 3 tygodnie) lub do Francji (na tydzień). Przed wyjazdem szczegółowo przygotowany jest program ich pobytu. Obejmuje on nie tylko naukę w szkole, ale także liczne wycieczki krajoznawcze. Uczennice przygotowują dla swoich zagranicznych koleżanek i kolegów specjalne programy artystyczne i prezentacje o Polsce, naszej historii, geografii i kulturze. Podczas takich wyjazdów są ambasadorkami naszego kraju. W ramach takiej wymiany młodzież ze współpracujących z nami szkół przyjeżdża też do Polski. Jest wtedy okazja, aby pokazać im

wszystko to, co w naszym kraju najpiękniejsze i najlepsze. Wycieczki i wymiana międzynarodowa to wspaniała okazja do poznania innych narodów i kultur oraz do zdobycia doświadczeń, które mogą okazać się bardzo ważne w dorosłym życiu.

Gimnazjum bierze udział w programie międzynarodowej współpracy szkół w Unii Europejskiej *Socrates – Comenius*. W ramach współpracy ze szkołą Hiszpanii, w 2004 roku szkoła gościła grupę uczniów z Baskonii. Na 2006 rok planowane jest rozpoczęcie wymiany ze szkołą w Kamieńcu Podolskim (Ukraina).

Od kilku lat Nazaret umożliwia wyjazdy na letnie kursy językowe do Wielkiej Brytanii. Podczas wakacji organizowane są również inne wyjazdy rekreacyjne i edukacyjne.

Szkoła modelowa

Szkoła sióstr Nazaretanek jest uważana za placówkę wzorową, dlatego bardzo często na jej terenie organizowane są spotkania czy praktyki dyrektorów szkół. Sposób prowadzenia zajęć, przygotowanie metodyczne nauczycieli, sposób pracy szkoły oraz jej wyposażenie jest wzorem dla innych liceów. Otwarte szkolenia dotyczące sposobów nauczania (np. matematyki) przyciągają nauczycieli z innych szkół i stają się tym samym reklamą szkoły. Uczennice także biorą udział w działaniach promujących szkołę, pomagają w przygotowaniu szkoleń i obecne są podczas spotkań, by móc opowiedzieć o szkole widzianej oczami ucznia.

Analizując ostatnie 15 lat funkcjonowania tej placówki w gospodarce rynkowej można stwierdzić, że mimo wszelkich przeciwności związanych z bagażem doświadczeń z trudnych czasów komunistycznych i wbrew wszelkim stereotypom liceum Sióstr Nazaretanek wykorzystało wszystkie szanse jakie przyniosła gospodarka rynkowa i wolny rynek. Wolność odpowiednio pojmowana i wykorzystana przełożyła się na duży sukces całej szkoły.

BIBLIOGRAFIA:

1. Sułkowska – Bojarska Teresa, *Twierdza przy Czerniakowskiej*, Warszawa 1994
2. Kroniki szkolne z lat 1989 – 2004